



Nieuwsbrief nr. XV / 6 Tienen, 04 / 03 / 2025

Hallo Vrienden van Club V 9 Koperen Passer Tienen,

De sprokkelmaand:



Het woord "sprokkelen" roept een beeld op van verzamelen: losse takken of een kleine stok die je tijdens een wandeling in het bos opraaft. Of zijn het de gedachten die dwalen en nog stukjes oprapen van vroeger, de winter bijvoorbeeld.

Zo is de winter nog niet helemaal voorbij en is het bijlange ook nog geen lente. Alles loopt eigenlijk wel een beetje eigenzinnig verder, want we wachten nog, we weten nog niet of licht mag groeien, zelfs al lijkt de lucht wat zachter dan voorheen. Nochtans blijft de natuur niet stilstaan. De knoppen aan de takken zwellen onmerkbaar,

vogels zingen wat langer en af en toe voel je al een zonnestraal die wat meer gewicht heeft.

Is sprokkelen ook niet om te zoeken wat ons sterkt, om geduld te hebben met datgene wat we niet kunnen verhaasten, om ruimte te maken wat binnenkort zo wie zo komen zal.

Hoe zie jij die sprokkelmaand? Een tijd van wachten, of een maand vol kleine ontdekkingen of een soort van hoop die je merkt als je stilstaat, kijkt en luistert?

1. Uitnodiging volgende activiteit:

Vrijdag 21 maart 2025:

We zoeken het ditmaal in de wereld van Hergé (of moeten we zeggen Georges Prosper Remi (geboren in 1906)) de geestelijke vader van Kuifje, de meest bekende en populaire stripfiguur van Europa . Daarvoor trekken we dan naar Louvain-La-Neuve.

Alle info vind je in een afzonderlijke uitnodiging die je ook op onze website kan terugvinden.

2. Verslag uitstap naar het uurwerkmuseum van Bonheiden en de Petrushoeve in Molenbeek-Wersbeek.

-Datum: vrijdag 21 februari 2025.

-Vervoer: autocar "Violettacars": chauffeur Guido

-Vertrek: aan de "Carrefour" 9 uur

-Fotograaf van dienst: Michel

Erratum

In het verslag van de uitstap naar Meensel-Kiezegem maakte ik een opsomming van de chauffeurs die zich hadden aangeboden voor het vervoer van onze leden. In deze opsomming ben ik vergeten AndrééVanderhulst te vermelden. Mijn excuses daarvoor.

Verslag

Om 9 uur kwamen 24 geïnteresseerden opdagen aan de Carrefour waar de autocar van Violettacars met chauffeur Guido ons al stond op te wachten. Waar bij de vorige uitstap onze penningmeester onverwacht van deelname moest afzien, was het deze keer onze voorzitter Pierre die moest afhaken omwille van gezondheidsproblemen van zijn echtgenote. Wij wensen haar een spoedig herstel toe.

1 - Bezoek aan het uurwerkmuseum Bonheiden

Hoe het begon

Het horlogeriemuseum is een privé museum dat beheerd wordt door Jozef Op de Beeck en zijn dochter Elke. Ze zijn beiden restaurateur van antieke klokken en horloges. Jozef kreeg rond zijn 13 jaar een oude wekker cadeau die het tikken verleerd had. Na veel knoeien en prutsen, kreeg hij het ding weer aan de praat en de microbe van het horlogemaken had hem te pakken. Hij zou zijn verdere leven aan klokken en uurwerken wijden. Ook dochter Elke, van opleiding licentiate handelswetenschappen (als eindwerk schreef ze een thesis over beleggen in antieke klokken), was tijdens de vakanties niet weg te slaan uit vaders atelier. Ook zij leerde alles wat een meester - uurwerkmaker/restaurateur kan leren. Mede door haar economische vorming beseft zij zeer goed dat het op verdwijnen staande ambacht dat zij onder de knie heeft en haar expertise in antieke tijdmeters, haar een uniek marktvoordeel biedt. Sinds 2003 is zij werkzaam als restaurateur, uurwerkmaker en expert in antieke horlogerie. In deze laatste functie verleende zij haar medewerking aan het VTM-programma "Rijker dan je denkt". Ook is zij één van de vaste "repairders" van het programma "The Repair Shop".

Werkijver en passie

Vader Op de Beeck werd gebeten door nog een andere microbe: die van het verzamelen. De enorme collectie tijdmeters waarvan het oudste stuk teruggaat tot ca. 1600 omvat onder andere: een torenuurwerk, mysterieuze klokken, uitzonderlijke zakhorloges, topkwaliteitspolshorloges, staande klokken, tafelklokken, wandklokken, reiswekkers, antiek gereedschap, zandlopers, zonnewijzers ... De waarde van wat hij bij mekaar heeft gesprokkeld is nauwelijks te schatten. Het is spijtig dat bij de verhuis van Mechelen naar Bonheiden zeer veel belangrijke en waardevolle stukken zijn verkocht. Het zou zonde zijn dat zo'n unieke collectie op termijn zou verkwanseld worden en niet in handen zou komen van een museum dat door de overheid beheerd wordt. Of de overheid daar momenteel belangstelling voor heeft en in deze tijd van schaarste middelen ter beschikking zou willen stellen, valt te betwijfelen.

Klokken kijken

Toen ik aan dit verslag begon, dacht ik eerst het te houden bij deze bondige samenvatting van dit leerrijke bezoek. Toen ik evenwel vaststelde dat de foto's van de uitstap al op de site van "De Koperen Passer Tienen" stonden, besloot ik om toch maar iets extra's te doen. Onze fotograaf Michel heeft eventjes 48 foto's gemaakt en het zou zonde zijn om daar niet wat van de informatie bij te geven die de gedreven uurwerkmaker en restaurateur ons zo overvloedig had verschaft. Anders zou het bekijken van de foto's misschien wel hetzelfde gevoel opleveren als dat bij een koe die in de wei staat te kijken naar een bende voorbijwandelende toeristen.

Een summiere uitleg bij de foto's

Foto's 3 en 4: Jozef Op de Beeck bij het torenuurwerk (1600) uit de begijnhofkerk van Turnhout. De indrukwekkende constructie werd door Jozef in 1970 afgebroken en vervangen door een moderne klok. Het uurwerk in smeedijzer, is volledig handgemaakt. Om het goed te onderhouden, demonteerden de begijntjes jaarlijks het hele mechanisme. Om alle onderdelen weer precies in elkaar te steken, werden ze van merktekens voorzien. IJzer kan roesten en om dat te vermijden werd alles geolied en daarna gebakken. Daardoor werd roestvorming voorkomen en is het ijzer vandaag nog in perfecte staat. Door de lange slinger heeft het uurwerk een precisie tot op enkele seconden. Jozef legde uitgebreid uit hoe zo'n uurwerk functioneerde waarbij hij vooral de rol van het echappement beklemtoonde, het hart van het uurwerk. Een defect of afwijking (door bijvoorbeeld roestvorming) van dit onderdeel maakt dat het uurwerk niet goed meer functioneert.

Foto 5: drie lantaarnklokken. Lantaarnklokken zijn hangklokken die door een of meerdere gewichten worden aangedreven en aan de bovenkant voorzien zijn van een grote bel. De gewichten moeten, naargelang het type, minstens één keer per dag omhoog worden getrokken. Deze klokken werden gebouwd vanaf eind zestiende eeuw. Vaak maakte men gebruik van klassieke stijlelementen, zoals zuilen van klassieke tempels (klokje rechts op de foto). Soms werd het smeedijzer deels vervangen door gegoten messing onderdelen.

Vooraf het middelste klokje op de foto is interessant. Het diende als reiswekker. Alle onderdelen van zo'n klok waren volledig handwerk. Een uurwerkmaker had er gemakkelijk een volledige maand werk aan. De kostprijs was dan ook navenant: 4 tot 5 maandlonen van een arbeider. Enkel zeer bemiddelde lui konden zich dergelijk bezit veroorloven.

Foto 6: Zwitserse consoleklok (Neuchâtel). De Neuchâteloseklok is in feite een consoleklok (de klok staat los op een console die aan de wand is bevestigd). Deze klok is te dateren ca. 1780 en typisch voor Neuchâtel met handgeschilderd bloemendecor, vergulde versieringen en mooi geëmailleerde wijzerplaat.

Foto 7: astronomische klok. De middelste wijzerplaat geeft de tijd weer bij ons. Daarboven draait een wereldbol eenmaal per dag rond zijn as. De kleine wijzerplaatjes geven de wereldtijden weer.

Andere merkwaardige klokjes op deze astronomische klok zijn: de klok met wijzerplaat van 10 uren. Tijdens de Franse Revolutie hanteerde men gedurende een korte tijdsperiode een

decimale dagindeling. Een dag werd verdeeld in 10 uur van elk 100 minuten. Een dag bestond zodoende uit 1000 minuten, in plaats van de 1440 minuten waaruit een dag van 24×60 minuten bestaat. Momenten van de dag werden decimaal aangeduid.

Interessant is ook het klokje met Chinese tijdsaanduiding: de wijzers draaien in tegengestelde zin van onze uurwerkwijzers. Nog andere klokjes op dit ingenieuze astronomische uurwerk zijn die:

- met aanduiding van zonsop- en -ondergang In Turnhout,
- met de tijdsvereffening (is het verschil tussen de plaatselijke middelbare tijd en de [zonnetijd](#)),
- met aanduiding van de zondagsletter (voor meer uitleg zie "Wikipedia"),
- met aanduiding van de seizoenen,
- met aanduiding van de figuren van de dierenriem,
- met aanduiding van de maancyclus,
- met eeuwigdurende kalender.

Foto 8: koekoeksklok. Deze klok lijkt niet op de gewone goedkope Zwitserse koekoeksklok met tierlantijntjes die wij hier of daar nog in een huiskamer bij de grootouders aantreffen. De kast en de wijzerplaat tonen aan dat het om een luxueuzer model gaat. Het deurtje boven de wijzerplaat verradt waar de koekoek zich schuilhoudt.

Foto 9: muziekdooklok. Als je op Google de naam van Elke Op de Beeck intypt, vind je onmiddellijk een aantal video's over het Mechels uurwerkmuseum. In de eerste video bespreekt zij deze muziekdooklok vrij uitvoerig en je kan tevens het muziekmechanisme in werking zien en horen.

Foto 10: schilderijklok. Op het schilderij is de kathedraal van Straatsburg afgebeeld. Boven de zijingang prijkt een grote klok. Jozef klapte het schilderij naar boven open, waardoor het erachter verborgen mechanisme van het uurwerk tevoorschijn kwam. Merkwaardig was ook de constructie afgebeeld op de middenbeuk van de kathedraal. Het is een luchttelegraaf, voorloper van de latere morsetelegraaf.

Foto's 11, 12, 13 en 14: Franse Comtoiseklokken. "Een Comtoise is een type klok dat van circa 1680 tot in de 19de eeuw in Frankrijk werd gemaakt, meer bepaald in de Jura. Het specifieke kenmerk van een Comtoise is de opbouw met een metalen frame waarin het gedeelte voor de tijdaanwijzing naast het slagwerk geplaatst is tussen apart uitneembare spijlen. De vorm en uitvoering van de wijzerplaat en versiering van het front en de slinger zijn afhankelijk van de bouwperiode. De meeste Comtoises hebben een grote wijzerplaat in email met Romeinse cijfers. Comtoise is afgeleid van Franche-Comté, een regio in Frankrijk met Besançon als belangrijkste centrum. Uit Zwitserland uitgeweken uurwerkmakers begonnen hier een nieuw bestaan. Vaak werd een Comtoise door een lokale meubelmaker in een houten kast geplaatst die een centrale plaats in het Franse huishouden innam." (info Wikipedia). Jozef vertelde ook dat zo'n Comtoise een repetitieslagwerk heeft. Dit houdt in dat de klok precies op het uur het aantal uren slaat en dit na twee à drie minuten nog eens herhaalt. Op het halve uur slaat ze slechts één keer. De repetitieslag gaf de eigenaar een tweede kans om te luisteren naar het aantal slagen. De mooiste klokken waren rijk versierd met koper- en schildpadmarqueterie. Hoe meer gebruik werd gemaakt van schildpad, hoe duurder de klok. De cijfers werden uitgevoerd in emailcartouches. Die cartouches zijn ijzeren plaatjes waarop een *beschermlaag van gesmolten glas bij een temperatuur van 850° C aangebracht wordt.* Op foto 14 zien wij een klok die gebouwd werd door Jacob Willmore. Rond 1670 werd hij in Engeland geboren en toen hij meester-uurwerkmaker was, week hij uit naar Mechelen. Daar vervaardigde hij het prestigieuze uurwerk van de Sint-Romboutstoren, met vier wijzerplaten die toen de grootste ter wereld waren. Het uurwerk werd tijdens W.O.I aan diggelen geschoten en geraakte niet meer gerestaureerd.

De mysterieuze klok ontworpen door Jozef Op De Beeck. *Hiervan is er geen foto op de site.* Het is een intelligente mysterieuze klok. Ze heeft een glazen, met de hand gegraveerde wijzerplaat en twee wijzers in palissanderhout die vrij rond een as kunnen draaien in het midden van de plaat. De wijzers hebben elk een afzonderlijk mechanisme dat

hen dwingt om in de juiste positie te gaan staan, zodat ze de juiste tijd aangeven. Zelfs wanneer je de wijzers handmatig in beweging zet, zullen ze automatisch terug op hun juiste positie komen. Het geheel is gebaseerd op het principe van evenwicht en de balans tussen twee gewichten. Terloops vertelde Jozef ook over het gebruik van pokhout, een houtsoort met een zeer groot soortelijk gewicht, die soms voor de gewichten van een klok werd aangewend.

Foto 15: staande klokken. In vele huizen staan nog van deze pronkstukken. Omstreeks 1650 ging men hangklokken ook inbouwen in hoge slanke kasten. Daarvoor werd een beroep gedaan op uitstekende schrijnwerkers en sculpteerders. Vaak blonken de kasten uit door hun elegant en verfijnd ontwerp. Afhankelijk van de plafondhoogte van de kamer waar de klok geplaatst werd, varieerde de hoogte van de houten omkasting van manshoogte tot wel 3,30 m.

Van de **Hansbeekse klok** waarover Jozef enthousiast vertelde, is er geen foto op de site. De Hansbeekse klokken zijn fascinerende overblijfselen van de periode toen overal op het Europese platteland en zeker vanaf de tweede helft van de 18^{de} eeuw de mechanische tijdmeting oprukte. Men ging in eigen productie, tegen zo laag mogelijke kosten, tijdmeters vervaardigen. De bekendste voorbeelden van deze regionale producten zijn de koekoeksklokken (vooral de Schwarzwaldse klokken zijn bekend) en de Comtoises. Ze werden stevig gebouwd zodat de boer of de smid ze zelf konden onderhouden. De klokken van elke regio vertoonden eigen karakteristieken. Door het gebruik van een waag als regelend orgaan van het slagwerk springen de Hansbeekse klokken er onmiskenbaar uit. Deze klok bestaat meestal uit een stoer, rechthoekig, donker gebeitst eikenhouten frame. De tandraderen zijn vervaardigd uit messing of eikenhout. Ze werden vermoedelijk allemaal gebouwd in de werkplaats van de familie Lievens in Hansbeke. Deze familie beheerste de houtbewerking als geen ander. *De frames zijn met goed uitgezocht hout zo degelijk gebouwd dat ze nu, na meer dan 200 jaar, in de regel nog niet de minste speling vertonen.*

Op foto 15 zien wij rechts van de grote staande klok **drie reguleurklokken**. Een reguleur is voorzien van een [compensatieslinger](#), d.w.z. dat de lengte van de slinger niet verandert met de temperatuur. Wij zien ze nog regelmatig in huiskamers waar ze als aandenken aan de ouders of grootouders bewaard worden. Omdat de slinger een bundeling is van koperen en ijzeren staafjes en omdat koper anders uitzet dan ijzer, zal bij veranderende omgevingstemperatuur de slingerlengte constant blijven.

Foto 16 en 17: een mysterieuze klok. Van een mysterieus uurwerk is het niet gemakkelijk de werking ervan te achterhalen. Het lijkt alsof er helemaal geen beweging in zit of dat de wijzers niet verbonden zijn met iets dat beweegt. Zorgvuldig onderzoek laat toe het raadsel te achterhalen. Als je nogmaals op *Google de naam van Elke Op de Beeck* intypt, zodat je opnieuw terecht komt op de *You Tube*-videoreportage van *TV-Mechelenkrijg* je *Jozef* te horen en zie je hoe zo'n klok functioneert.

Foto 18: Nachtwakersklok Bürk. De nachtwaker nam deze tijdrecorder mee op zijn ronde. Bij iedere deur of kluis die hij controleerde, hing een andere gecodeerde sleutel waarmee geklokt moest worden. In de tijdrecorder werd dan een merkteken op een papieren schijf of rol gezet waardoor achteraf gecontroleerd kon worden wanneer de nachtwaker bij de verschillende controlepunten geweest was.

Foto 19: Japanse lantaarnklok. Toen rond 1870 Portugese jezuïeten mechanische uurwerken van bij ons in Japan introduceerden, was hun manier om tijd in te delen anders dan de onze. Wij verdeelden een etmaal in 24 gelijke uren. Bij hen begon de dag bij zonsopgang en eindigde bij zonsondergang. De periode van licht werd verdeeld in zes "uren". De periode van nacht werd eveneens verdeeld in zes "uren". Japan had nog een sterk agrarische samenleving en het werk deed men bij daglicht. Deze verdeling impliceerde wel dat de dag- en nachturen in lengte verschilden en dat de zomerse daguren langer waren dan de winterse. De nachturen waren 's zomers dan weer korter. Dit verschil in lengte van de dag- en nachturen maakt dat de Japanse klokken telkens moesten aangepast worden. Bij deze lantaarnklok werd dit iedere ochtend en avond gedaan door de kleine gewichtjes op de waag te verstellen. Daardoor werd de snelheid aangepast.

Foto 20: scheepsklokken. Op schepen wordt wachtgelopen in een cyclus van 4 uur. Toen men nog geen uurwerken had, werd de tijd gemeten met een zandloper. Elk half uur was het zand van de bovenkant van de looper naar de onderkant gelopen en werd de looper omgekeerd. Elke keer dat de zandloper werd omgedraaid, sloeg men het aantal keren dat die was omgedraaid (glazen) op een bel. Aangezien de wacht elke 4 uur werd gewisseld, waren er dus acht perioden van een half uur of 8 glazen. Zo slaat de huidige scheepsklok ook. Het slaan van de klok is om misverstanden over de tijdsduur te voorkomen, een soort van tijdregistratie dus. De wacht op een schip begint om 0.00 uur ofwel

24.00 uur. De klok slaat dan om 0.30 eenmaal, om 1.00 uur tweemaal enz. Als de cyclus van 4 uur is afgelopen, zal de klok dus acht keer slaan en begint het volgende half uur dus om 4.30 uur weer met 1 slag. Op de rechter scheepsklok zijn rode vlakken aangeduid. Deze periodes waren voorbehouden om noodseinen uit te zenden.

Foto 21: Zaanse klok. “De [Zaanse klok](#) heeft een geschiedenis die teruggaat tot de jaren 1660. In 1656 vond Christiaan Huygens het slingeruurwerk uit. Kort daarna begint de Zaanse klokkenmaker Kornelis Volger in Wormerveer slingerklokken te maken. Vanaf 1680 ontwikkelde hij samen met zijn neef en opvolger Dirck Jacobsz een nieuw type uurwerk, dat later de Zaanse klok zou worden genoemd. Een klok met een houten kast en een relatief goedkoop uurwerk dat de concurrentie aankon. In de Zaanstreek begon men op deze manier, als eerste gebied buiten de steden, klokken te produceren. Voor het eerst ook in een seriematig productieproces dat geen verfijnde ambachtelijke vaardigheid vereiste. De Zaanse klok werd een belangrijk exportproduct van de Zaanstreek.” (Wikipedia)

Zandloper. (geen foto op de site). Jozef vertelde dat in een goede zandloper fijn gekalibreerd zand zit. Het lijken wel pareltjes van 40 à 70 micron groot. Het gat, waar het zand doorstroomt, is in edelsteen (robijn) omdat het zand in gewoon glas de opening door de zanderosie snel te groot zou doen worden.

Foto 22: Franse kolompendule

Foto 23: Steamhammerklok. Bij deze klok gaat de slinger op en neer. De werking ervan kan je zien op bijgaande link: <https://www.youtube.com/watch?v=2PmqnrfK7OM>

Foto 24: Italiaanse religieuze pendule. Deze duidt de tijd aan om elke 6 uur te gaan bidden.

Foto 25: vitrinekast met heel wat klokken zoals: belleman, horizontaal draaiende klokken waar de wijzer blijft stilstaan en de bol met tijdsaanduiding draait, reiswekkertjes

Foto 26: Atmosklok. “De Atmosklok van [Jaeger-Le Coultre](#) is een mechanische [perpetuum mobile](#) tafelklok met een [torsieslinger](#) die ogenschijnlijk zonder toegevoegde energie eeuwig loopt. Energie wordt opgewekt door middel van temperatuur- en drukverschillen in de omgeving; atmos komt dan ook van het woord atmosfeer. Het [perpetuum mobile](#) was een onmogelijke droom van alchemisten en wetenschappers tot [Cornelis Drebbel](#) (1572–1633) de droom realiseerde. Hij kreeg in 1598 patent op een klok die nooit opgewonden hoefde te worden. Deze klok werkte waarschijnlijk op verschillen in temperatuur en luchtdruk. Maar hoe de klok precies werkte weet niemand. De klok kon zichzelf doorlopend opwinden en werd in die tijd beschouwd als het perpetuum mobile. Een klok die loopt op een niet zichtbare energiebron moet vooral ook heel licht lopen en weinig invloeden van buitenaf ondervinden.” (Wikipedia)

Onderaan zien wij in dezelfde kast een aantal zonnewijzers. Het kleine exemplaar was er één dat men gemakkelijk kon meenemen op reis. Deze was voorzien van een systeem dat de zonnewijzer bruikbaar maakte op verschillende breedtegraden.

Foto 27: hondjesklokken. De tijd is af te lezen in de ogen. Het linkeroog geeft het uur aan, het rechter de minuten.

Foto 28: klok in de fles. Het volledig uurwerk wordt stuk voor stuk in de fles ingebracht en daar gemonteerd. Monnikenwerk!

Foto 29: mysterieuze pendule. Een leek kan onmogelijk achterhalen hoe deze klok functioneert. Ze bestaat uit drie glazen platen. De voorste en de achterste staan vast. De middelste beweegt heel lichtjes door een niet zichtbaar mechanisme. Deze beweging doet het tandwiel dat in de plaat gemonteerd is draaien waardoor ook de wijzers gaan bewegen.

Andere klokken en voorwerpen (geen foto's op de site) Jozef toonde ons nog heel wat andere klokken en voorwerpen die gebruikt werden bij de klokkenfabricage. Wij kregen wat inzicht in de werking van een tandwielfreesmachine, een draaibankje voor excentrisch draaiwerk, een toestel om de koppen van

schroeven te polijsten, een machine om tandwielen op de juiste maat te maken, een pivoteerhamer om de asjes in het uurwerk te polijsten tot op 4 honderdsten van een millimeter nauwkeurig ...

Ook een **mysterieuze klok** van de **Franse uurwerkmaker en illusionist Jean-Eugène Robert-Houdin** werd getoond. Deze Houdin zou later de grote inspirator worden van de illusionist [Harry Houdini \(Ehrich Weiss\)](#) die zijn artiestennaam aan Robert-Houdin ontleende. Over beiden is heel wat boeiende informatie te vinden op Wikipedia.

De klok bleef tikken en Jozef beseftte dat ook bij de leden van onze groep de tand des tijds sporen had nagelaten. Bij de kast met zak- en polshorloges besloot hij dan ook zich te beperken tot het tonen van één exemplaar: een horloge van het type "gouden ajuin". De rest zou voor een volgende keer zijn. Het gezelschap, intussen hongerig, verliet tevreden dit kleine maar bijzonder interessante museum.

2- Lunch in restaurant "Het wit Toreke" te Aarschot (foto's 30,31,32 en 33)

Om 13.15 u., iets later dan voorzien, hield onze bus halt aan het restaurant. Iedereen haastte zich naar binnen, vooral voor de noodzakelijke sanitaire behoeften. Wij werden heel vriendelijk ontvangen door het personeel zodat het gezelschap aan drie keurig gedekte tafels kon aanschuiven. De tafellakens waren smetteloos wit en ook de servetten waren niet van crêpepapier maar in fijn gestreken damast. De hoofdober wist dat wij, gebonden aan een redelijk strak tijdschema, nogal gehaast waren. Daarom vroeg hij, heel voorkomend, of er geen bezwaar was tegen het feit dat de gerechten tamelijk snel na mekaar zouden opgediend worden. En zo geschiedde.

Wegens de afwezigheid van Pierre, was het Maurice die de jarigen van de maand in de bloemetjes zette: Karel Van Rompaey, Didier Van Houts, Eddy Ven Der Heggen en hijzelf. Het aperitief werd meteen opgediend en ook de bijhorende hapjes lieten niet op zich wachten. De soep volgde meteen nadien en vervolgens was het de beurt aan het hoofdgerecht. Wat wij voorgeschoteld kregen was van topniveau en de Passers apprecieerden het duidelijk zichtbaar. De maaltijd werd op tijd voorzien van het nodige nat, waters, wijnen en voor de liefhebbers ook bier. De fijne maaltijd werd afgesloten met een bijzonder smakelijk dessert en omdat nadien iedereen een opkikkertje kon gebruiken, volgde ook nog een lekkere koffie.

"Tempus fugit" hadden wij in de voormiddag geleerd. Het was ondertussen bijna 15 u., tijdstip waarop wij verwacht werd in de Petrushoeve. Niemand had er bezwaar tegen dat ik besliste om het geplande bezoek aan de Vlooybergtoeren een andere keer te organiseren. Toen ik er in de bus wat uitleg over verschaftte, kon ik vaststellen dat de nochtans uitstekende koffie toch niet straf genoeg geweest was. Heel wat Passers zaten te knikkebollen.

3- Bezoek aan de "Petrushoeve" (foto's 34 tot 48)

Hoe het begon

Gerry Calders (**foto 35 en 37**), de eigenaar van de hoeve, stond ons al ongeduldig op te wachten want hij had veel te vertellen. Hij heeft al veel watertjes doorzwommen. Voor hij aan het wijnavontuur begon, runde hij de brasserie "Centro" op het Gouden Kruispunt. Hij verkocht er niet alleen frisdranken, waters en bieren maar ook wijnen. De wijnverkoop liep zelfs zeer goed

en dat hadden de mensen van Château "Magnol" en drankenleverancier Pelgrims ook in de gaten. Hij werd uitgenodigd op het domein in Bordeaux en dat bezoek beviel hem zodanig goed, dat hij er de wijnkriebels van kreeg. Ook het volgen van de [televisieserie](#) "Zuidflank" die in de periode 2012-2013 grotendeels opgenomen werd op de terreinen van het "[Wijnkasteel Genoels-Elderen](#)" werkte voor Gerry inspirerend om zich op de wijnproductie en de wijnbusiness toe te leggen.

Geschiedenis van de Petrushoeve

De geschiedenis van de Petrushoeve gaat volgens oude cijnsboeken en kerkrekeningen terug tot minstens 1519. In het cijnsboek van Nassau wordt vermeld dat een man genaamd Jan Van Huffele 30 roeden land had ingenomen "uit de straat" en daar een huis op bouwde. Dankzij de archieven van de kerk van Molenbeek weten we precies waar deze man woonde, aangezien hij daar een erfrente had afgesloten.

Na Jan Van Huffele kwam Antoon Kenis in het bezit van dat huis en nog later ene Jan Nijs. Op 14 november 1861 trouwde Petrus Torbeyns met Anna Regina Broos, waarna zij zich vestigden op de hoeve die al in het bezit was van Petrus' vader, Dionisius. Die had de boerderij uitgebreid en herbouwd tot de vorm die we vandaag de dag kennen. Als herenboer liet hij de woonkamer verfraaien met een prachtige kalkschildering van een jachttafereel, die nog steeds bewaard is gebleven.

Later kwam de hoeve in handen van Bonie Van Dael en zijn zoon René en diens echtgenote Denise. Zij beoefenden er akkerbouw met o.a. de teelt van aardappelen.

In 2010 nam Calders de hoeve over van René en Denise. Op café had hij een vriend ontmoet die hem vertelde dat in Molenbeek-Wersbeek de mooie vierkanthoeve van René en Denise verkocht werd. Gerry, gebeten door wat hij in Bordeaux gezien en geproefd had, ging praten met de eigenaars en kocht ze.

Werkijver en passie

Gerry die landbouwstudies volgde, noemt zichzelf ongeduldig, ijverig en ondernemend. Hij stopte de uitbating van het goed draaiende café in Sint-Joris-Winge en begon met grondwerken. Daarin kon hij zijn energie kwijt. Maar hij had gezien dat in het Hageland en Vlaanderen een aantal enthousiastelingen begonnen met de aanleg van wijngaarden die soms uitstekende wijnen opleverden. Voor hem was het duidelijk dat het Hageland met zijn langgerekte heuvels met Diestiaanijzerzandsteen in de ondergrond bij uitstek geschikt was voor wijnbouw. Dat bleek ook al uit het verleden. In vele Hagelandse dorpen vindt men nog aanduidingen (Wijngaardberg, Wijnmeersstraat, ten Wijngaerde ...) waarin gerefereerd wordt aan de wijnbouw die er vroeger geweest is. Napoleon verbood tijdens zijn regeerperiode om in onze contreien nog wijngaarden te exploiteren. Ook een zekere voorliefde voor bieren die beter en ook sterker werden, deden de bierproductie oplopen. Wijngaarden verdwenen uit onze streken.

In 2010 nam Calders de hoeve over van René en Denise en niet veel later plantte hij de eerste wijnranken. De ambitieuze en avontuurlijk aangelegde Calders wist van aanpakken. Omwille van zijn groene vingers op het veld, zijn kennis van de landbouw, zijn gedrevenheid en gastvrijheid, zijn vlotte omgang met mensen, zijn liefde voor wijn en zijn intense passie was de exploitatie en uitbouw van zijn wijndomein voor hem de perfecte job. Hij wilde fouten zoveel mogelijk

vermijden, schoolde zich daarom bij en liet zich bij het verwezenlijken van zijn plannen bijstaan door experts in de wijngaard en het vinificatieproces. Bij de aanplant van de eerste wijnranken steunde hij op de kennis van de vorig jaar overleden Tienenaar en voorvechter van biologische wijnbouw Hugo Bernar. Er werd gekozen om hybriden aan te planten die beter bestand zijn tegen ziekten en waar het sproeien beperkt kan worden. Met zijn expertise en ervaring begeleidt oenoloog Hans van Neyen, Gerry bij het proces van wijnproductie vanaf het rijpen van de druiven, het oogsten ervan ... tot de wijn in de fles.

Gerry beseftte dat hij de eerste jaren niet zou kunnen leven van de wijnopbrengst van het domein. Daarom pakte hij het breder aan. Hij maakte van de hoeve een bestemming waar wijnliefhebbers kunnen genieten van de ambachtelijk geproduceerde wijnen, waar avontuurlijke gezinnen en schoolkinderen het landbouwleven in het Hageland van nabij kunnen ontdekken en waar bedrijven inspirerende teambuildings kunnen organiseren. Ook toeristen zijn altijd welkom.

Begin 2019 nam Gerry het domein "Hageland" over van de familie Daems. Daardoor beschikt hij thans over twee grote wijngaarden, in Houwaart en in Bekkevoort.

Onze wijnbouwer blijft niet stilstaan. Zijn dromen reiken verder. Dat zie je aan de werken die bezig zijn. Er wordt gebouwd aan een reusachtige kelder voor optimale rijping en stockage van de wijnen. Er komt een nieuwe winkel- en belevingszone waar de klanten zijn wijnen kunnen kopen en/of ter plaatse degusteren. Uit zijn verhaal konden wij opmaken dat hij de facturen van energie, water ... en alle kosten die met het produceren van wijn te maken hebben, nauwgezet in de gaten houdt en er daarbij naar streeft om duurzaam en budgetvriendelijk tewerk te gaan.

Wijnproeven

Bij het openen van de eerste fles (een Johanniter schuimwijn) die wij konden proeven, vertelde Gerry trots dat hij in 2020 al zijn eerste medailles haalde en dat zowel in binnen- als buitenland. Het beschikken over twee grote wijngaarden waardoor hij zijn productie sterk kon vergroten en het behalen van de prestigieuze medailles waren een geweldige motivatie om meer te investeren in de verfijning van de technieken om de kwaliteit van de wijnen verder te verbeteren.

In 2021 voegde hij de kleine domeinen Coberger (Scherpenheuvel) en Sint-Denijs (Houwaart) toe aan zijn wijnareaal.

"Die uitbreiding schept nieuwe mogelijkheden om de kwaliteit en de variëteit van de wijnen nog verder te verbeteren. Het vergroot ons potentieel en biedt ons de kans om meer unieke wijnen te creëren die het karakter van het Hageland weerspiegelen" vertelt hijzelf.

In de loop van 2023 jaar werd er hard gewerkt aan de uitbreiding van de vinificatieruimte, waarmee de productiecapaciteit en mogelijkheden verder werden vergroot. Dit harde werk werd beloond met maar liefst 19 medailles, zowel in binnen- als buitenland. "Het is", zegt Gerry: "een prachtige erkenning voor de kwaliteit van onze wijnen. Het is een bewijs van de toewijding en het vakmanschap die we in elke stap van het proces stoppen, van de wijngaard tot de fles."

Wij proefden vier wijnen, drie witte en één rode. De commentaren van onze leden waren uiteenlopend. Over smaak valt niet te discussiëren.

In de autocar was de sfeer prima. Daar werd wel gediscussieerd. Waar Gerry de prijs van zijn wijnen relatief laag vond, bleek dat nogal wat Passers die nog wat lager hadden gewild.

Conclusies

- 1- Zowel het museum als het wijndomein die wij bezochten, zijn initiatieven van kleine zelfstandigen die met passie en hard werken een mooie toekomst proberen uit te bouwen voor zichzelf en hun gezin. Hun succes toont aan dat studie, gedrevenheid en ijver lonend en inspirerend kunnen zijn. Ondanks de maatschappelijke en economische problemen waar onze maatschappij en de wereld vandaag mee worstelen, werkten hun ondernemingszin en optimisme aanstekelijk.
- 2- Onze leden zijn nieuwsgierig en leergierig. Ze houden van natuur, cultuur, literatuur en van hun gebuur ... in de bus. Maar deze uitstap maakte toch erg duidelijk dat de liefde bij de meesten toch vooral door de maag gaat. De betere gastronomie en wat goede wijn doen het enthousiasme groeien, de ouderdomskwaaltjes vergeten en de verhalen van hoe het vroeger was naar boven komen. Als wij maar gezond zijn!
- 3- Maar één bedenking: de penningmeester stelde vast dat wij voor deze uitstap het voorziene budget zeer sterk overschreden hadden. Alhoewel wij beseffen dat vele leden vinden dat zo'n leuke en lekkere evenementen zeker voor herhaling vatbaar zijn, moet iedereen zich realiseren dat wij ofwel de prijs dan moeten verhogen of ons moeten beperken tot één dagactiviteit.

Maurice

Ransberg, 27 februari 2025

3. Evaluatie van de maaltijd : De lunch werd ditmaal verzorgd door:



Restaurant " 't Wit Toreke" Aarschot
Ter Heidelaan 97
3200 Aarschot
+32 (0)16/56.15.71
wit.toreke@telenet.be

Zie hoger in het verslag van Maurice!

4. Ledennieuws :

Helaas was er deze maand ook droevig nieuws!

Op **05 februari 2025** moesten wij met heel veel spijt afscheid nemen van onze goede vriend en trouw clublid **FREDDY COSTERMANS** .

Van bij het prille begin van onze club (sept. 2011) was hij er al bij en zo vaak hij kon en zijn zware

handicap het hem toeliet, nam hij, soms al eens bijgestaan door zijn echtgenote, deel aan onze activiteiten. Altijd even alert en geïnteresseerd beleefde hij alles mee. Hij paste goed in onze groep en werd dan ook door iedereen graag gezien. Vorig werkjaar tijdens ons eindeseizoensfeest nam hij afscheid van onze club met de woorden: "Ik ga er mee stoppen!" Het ging niet meer!

We zullen Freddy missen, als fijne vriend, als trouwe clubgenoot, maar voor zijn echtgenote en dochter zal het gemis nog veel zwaarder om dragen zijn. In naam van onze club bieden wij hun onze oprechte deelneming aan met de belofte ook, door nog af en toe zijn naam te noemen, zo nog aan hem te blijven denken.

Daarom ook dit gedicht:

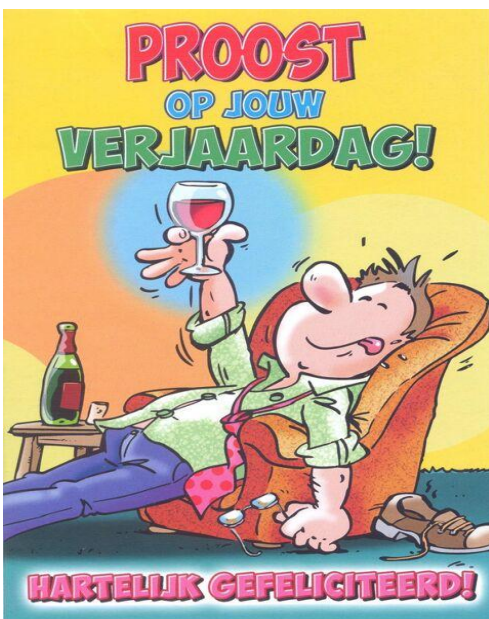
Voor altijd in ons hart:



Jij leerde ons zien, voorbij het gewone,
in kleine gebaren, in licht dat verscheen.
Een kracht in jouw lach, zo puur en zo open,
een vriend om te missen, maar nooit te vergeten.

Jouw moed was je gids, jouw hart sprak in stilte,
waar woorden tekortschoten, vulde jij ze in.
Geen grenzen hielden jouw dromen gevangen,
Jouw ziel bleef altijd op zoek naar de wind.

Nu laat je ons achter, maar niet zonder sporen,
Je vriendschap leeft verder in wat jij ons gaf.
Een vriend als geen ander, een licht om te volgen,
Voor altijd gekoesterd, voor altijd bij ons.



Wie waren onze jarigen :

in februari :

Maurice Geysenbergh
Karel Van Rompay
Eddy Van Der Heggen
Didier Van Houts

GELUKKIGE VERJAARDAG MANNEN !

:

5. Spreuk van de dag: Tegeltjeswijsheid :



6. Mop van de maand; Een blauw mannetje

Een trucker ziet plots langs de weg een geel mannetje staan dat weent. Hij stopt, gaat ernaar toe en vraagt wat er scheelt. Het mannetje antwoordt: "Ik ben geel en kom van Venus. Ik heb honger."

"Tja", zegt de chauffeur, "ik kan je een sandwich geven, maar verder kan ik je spijtig genoeg niet helpen". Hij geeft de sandwich en zet zijn rit verder.

Even later ziet hij langs de weg een rood mannetje staan wenen. Weer stopt hij en vraagt wat er scheelt. Het mannetje antwoordt: "ik ben rood en kom van Mars, en ik heb dorst."

De trucker zegt: "ik kan je een blikje cola geven, maar verder kan ik je niet helpen."

Hij geeft de cola en zet zijn weg verder.

Even verder ziet hij een blauw mannetje staan. De trucker is dit spelletjes moe, stopt en roept naar het blauwe mannetje: "Van welke kutplaneet kom jij en wat moet jij nu hebben?"

Waarop het blauwe mannetje antwoordt:

"Uw identiteitskaart, uw rijbewijs en de papieren van uw vrachtwagen!"

7. Wat staat er nog zoal op ons programma als volgende activiteiten: Seizoen 2024-2025 :

21-03-25: Louvain-la-Neuve - de wereld van Hergé

18-04-25: Battice - militair kerkhof van Henri Chapelle

16-05-25: Tienen - thuismatch - Etienne Joseph - clublid en verzamelaar - de boeiende wereld van de postzegel

20-06-25: nog te bepalen waar - eindeseizoensfeest - **met onze dames**

8. Varia:

* Heel even een vingeroefening betreffende de leeftijd van onze leden:

Hoeveel leden in de leeftijdscategorie geboren tussen:

1930-1934: 0 1935-1939: 5 1940-1944: 10

1945-1949: 10 1950-1954: 9 1955-1959: 4

1960- ... : 0

Algemeen totaal aantal leden: 38

Daarom deze **HEEL BELANGRIJKE OPROEP:**

Wij zoeken nog steeds nieuwe(*) collega's Koperenpassers .

Misschien heeft je buurman of goeie vriend wel zin om zich aan te sluiten bij onze club ?

Vraag het eens!

* Eventueel geïnteresseerden krijgen de kans om, op uitnodiging van een lid, de eerste keer gratis deel te nemen. De kosten worden gedragen door de kas van onze club.

** Neem vast en zeker ook een kijkje op :

<https://kptienen.be/index.htm>

In de toekomst gaan we steeds meer verwijzen naar deze website voor informatie over ons clubgebeuren !

*** Denk steeds aan onze afspraken omtrent: tijdig inschrijven, op tijd betalen, verwittigen als je na je inschrijving echt niet aanwezig kan zijn !

**** En dan nog dit:



Nog een hartelijke groet van de zeven !

Maurice Geysenbergh maurice-ann@hotmail.com

Alfred D'or alfred.dor@telenet.be

0477781694

Etienne Dewolfs etienne.dewolfs@skynet.be

Guido Lenaerts lenaertsguido@hotmail.com

Pierre Liesmons pierre.liesmons@kptienen.be

Jean-Pierre Swijns jp.swijns@kptienen.be

0477675837

Paul De Bondt paul.debondt@skynet.be